

In memoriam Dr. Rafael Vidal

Joan A. Caylà¹, Malú de Souza²

¹Fundació de la Unitat d'Investigació en Tuberculosi de Barcelona, fuitB. Barcelona. ²Hospital Universitari Vall d'Hebron. Barcelona.

El Dr. Rafael Vidal Pla, "Rafel" o "Rafa" per a aquells que vam tenir el privilegi de conèixer-lo de prop, ens va deixar inesperadament el 19 d'octubre de 2024.

Pneumòleg i gran expert en Tuberculosi (TB), va desenvolupar la seva activitat professional primer com a resident a l'Hospital Vall d'Hebron, després al sanatori de Terrassa i, més tard, novament a Vall d'Hebron fins a la seva jubilació.

La meua relació professional amb en Rafel Vidal va ser llarga i fructífera. Va començar l'any 1986, quan ell va contribuir al desenvolupament del Programa de Prevenció i Control de la TB de Barcelona, i posteriorment va aportar el seu coneixement a nombrosos projectes d'investigació. Va ser, a més, el coordinador clínic de la Unitat Temàtica de TB (Unitat d'investigació en TB de Barcelona, UITB), creada l'any 1995.

Un capítol especial mereix la seva tesi doctoral sobre el contagi de la TB entre familiars de pacients, basada en dades que havia recollit durant anys. Gràcies a aquest treball, va poder identificar factors predictors de la transmissió de la TB que van contribuir a millorar el control de la malaltia. Va ser pioner en la creació de consultes monogràfiques, en els estudis de contactes i en el maneig dels casos de TB multidrogo-resistent. Sens dubte, es pot afirmar que el Dr. Rafel Vidal va ser un dels grans referents en el camp de la TB no només a Barcelona i Catalunya on va ser president de la Societat Catalana de Pneumologia, sinó a tota Espanya on va ser un dels fundadors del grup de "Tuberculosis y Infecciones Respiratorias" (Àrea TIR) de la "Sociedad Española de Neumología y Cirugía Española" (SEPAR).

També va ser un gran docent, despertant l'interès per aquesta malaltia en molts dels seus residents. Com diu la Dra. Malú de Souza: "El Dr. Vidal va ser qui em va despertar la passió per la TB durant la meua rotació de R4. Tota la meua trajectòria professional li dec a l'empenta que em va donar just quan vaig acabar l'especialitat de pneumologia."

En l'àmbit personal, la Dra. de Souza recorda: "En Rafa era una persona extraordinàriament amable, sempre disposat a escoltar amb paciència, i el seu somriure era constant. No el vaig veure mai enfadat, i mai no va semblar tenir enemics; al contrari, era una figura estimada per tothom. La seva calidesa i proximitat i el seu bagatge cultural feien que ens disputéssim seure al seu



costat durant els àpats del servei, on la seva inesgotable col·lecció d'anècdotes sempre ens mantenia entretinguts. L'he considerat sempre, no només el meu mestre en la medicina, sinó també en la vida".

Un cop tots dos ens vam jubilar, la nostra relació es va tornar més personal. Vam començar a fer caminades per llocs de mitja muntanya a Catalunya, on aprofitàvem per parlar, no només de TB, sinó també de molts altres temes, Sort i el Pallars inclosos. Recordàvem amb afecte, per exemple, el congrés de l'any 1988 a Dubrovnik, i la caminada que vam fer, juntament amb la seva esposa Andrea, pel pont antic de la veïna ciutat de Mostar que simbolitzava la convivència entre musulmans i cristians i que desgraciadament va ser destruït uns anys després durant la guerra dels Balcans.

El llegat del Dr. Rafel Vidal és immens, tant pels avenços mèdics que va impulsar com per les vides que va tocar amb la seva humanitat i saviesa. La seva pèrdua deixa un buit enorme, però la seva empremta romandrà per sempre en aquells que vam tenir la fortuna d'aprendre'n, no només com a metges, sinó també com a persones.

Malauradament, ens ha deixat massa aviat. Han quedat pendents excursions, ensenyances i trobades.

Descansa en pau, Rafa.